

OF LOVE AND OTHER ATTRITIONS: Five Contemporary Mindanao Poems in Translation

Ralph Semino Galán

Bago Aplaya

Don Pagusara

Ang look
Usa ka pikas nga panaksan,
Miawas ang sabawng parat.

Matag adlaw
Kutsarahon sa gagmayng bugsay
Ang mga bula
Nanglutaw
Sa mga awit sa
Gagmayng mananagat.

Sa gabii
Ang buwan gamayng buho
Li-lianan sa mga bathala
Ug sa silong

Gikutay nagkidlapkidlap
Dalandalang bulawan
Lahos sa inablihag-dako nga
Payag sa mananagat.

Bago Beach

The bay
Is half of a bowl,
The salty soup overflows.

Everyday
Small oars spoon
The bubbles
Floating
On the songs of
Small fishermen.

At night
The moon is an aperture
Peeping-hole for the gods,
And below

It links a glistening
Silver path
To the wide open
Shack of the fisherman.

Sa Higayong Ako Angoangohon

Paul Randy P. Gumanao

Kon pananglit abron kog angoango
ayaw paila sa imong tinuod nga ngalan,
ayawg gakos ug labawng ayawg hilak.
Tugoti ko nga matag adlaw bunyagan
ko ikaw og lain-laing mga ngalan.
Ayawg halok. Timan-i nga utok
ug dili ang kasingkasing ang may
panumdoman. Ayaw na paghago
og pakli og bulak kay tingalig dili
nako dawaton, ug tungod giputol
lisod na isumpayg balik sa punoan.
Hulata nga angoangohon sab ka
aron patas tang wa makaila sa usag-usa.
Matag adlaw mag-ilhanay pag-usab.
Ug hinaot nga sa usa ka higayon
magkuyog tang duha sa baybayon
magdula-dula og balas, magtuon-tuon
sa pagtabon-tabon sa lawas.

On the Occasion I Become Senile

In case I reach the state of senility
do not reveal your real name, do not
embrace me and above all do not cry.
Allow me to christen you everyday
with different names.
Do not kiss me. Remember that
the mind and not the heart
has memory. Do not bother to pluck
flowers for I may not accept them,
and once broken it would be hard
to connect them again to their stems.
Wait until you become senile too
so both of us would not know each other.
We would get acquainted again everyday.
And hopefully we would have the chance
to be together by the coastline
playing with the sands, learning
how to conceal our bodies.

Unsaon Pagpatay sa Ok-ok

Errol Merquita

Pag-andam og tsinelas,
kanang baga, kanang malaparo.
Pag-andam og tirongan,
kanang talinis, kanang taas.
Pag-andam og silhig ug sako,
kanang dako, kanang lapad.

Tuktoka sa iyang panimalay.
Kon makit-an nimong
gakamang-kamang ang mga ok-ok
sa Boulevard, hinay-hinayag duol.
Unya kalit walupa
sa baga nga tsinelas.

Ug makaikyas unya musukol
ang inahak, kuhaa ang tirongan.
Tusoka sa lungag kay tingali
misuksok sa Brgy. 23-C.
Tusoka gyud hangtod madunggan
nimong napolisat ang iyang lawas.
Unya kuha dayon kag silhig.
Hiposa, tapoka, isulod sa sako
panaghoy murag daw sawaay.

Inig kadlawon ilabay sa kasagbotan
Ug aron mahimangnoan ang tanan
butangi og pasidaan,
ok-ok ako huwag ninyong tularan.

Sayon ra patyon
ang mga gagmayng ok-ok.
Perog kung dinagko
na Insekto na gani,
ayaw sa patya,
kay istudyohan pa.

How to Kill a Cockroach

Prepare a slipper
that is thick, that can be used to thwack.
Prepare a bamboo skewer
that is sharp, that is long.
Prepare a broom and a sack
that is big, that is wide.

Knock on its household.
If you see cockroaches
crawling along the Boulevard,
slowly approach them.
Then wallop them suddenly
with the thick slipper.

And if the bastard escapes
then fights back, get the skewer.
Pierce the hole since maybe
it has sneaked into Brgy. 23-C.
Pierce fiercely until you hear
its body crushed.
Then immediately get a broom.
Clean up, gather, put it inside a sack,
whistle as if there were nothing.

At dawn, throw it among the weeds.
And to remind everyone
put up a warning,
"I am a cockroach, do not imitate me."

It is easy to slaughter
the small cockroaches.
But if the Insect
is quite big-time,
do not kill it yet,
we still have to study it.

Mga Hunahuna Dihang Miabaot ang Mga Pulis sa Ilang Taming ug Batuta Atubangan sa City Hall

Gil Nambatac

Midahunog ang mga tunob sa mga pulis nga nagdagan.
Nagdagan padulong sa among posisyon
Posisyong mitindog ug mipanalipod
Mipanalipod sa ugma sa katawhang Iliganon.
Iliganon nga dili motugot sa kahiwiang tataw
Tataw nga pagpangilad sa mga kabus kong kaigsoonan
Kaigsoonang ang gusto lamang bugas sa matag lamesa
Lamesang huklaran sa pagkaon sa pang-adlaw-adlaw.

Thoughts When Cops Arrive with Their Shields and Truncheons in Front of City Hall

The thunderous footsteps of cops running,
Running towards our position
Position that stands for and shields
Shields the future of Iliganons.
Iliganons who won't allow the crookedly clear
Clear deception against my poor brethren
Brethren who simply want rice on their tables
Tables where food would be spread day by day.

Isloy, dili mohawot ang tuba

(sumala sa kinaulahi panghitabo sa sugilanong
"Santelmo" ni Hannah A. Leceña)

M.J. Cagumbay Tumamac

susama sa dugo, pula
nga isog ug makahubog o tam-is
nga puti. Gatutok ka lamang
sa namala nang dugo nga wala
nakit-ang nag-agas
dihang gidunggab ka sa kangitngit
kagabii. Wala nayabo
ang galon sa tuba nga iuli
unta sa ginikanan. Sumala kanila,
dagkotan ka'g mga kandila
o sunogon ang lawas aron dili
mahimong dili-ingon nato,
susama sa santelmo. Isloy,
dili baya susama ang tuba
sa tuno, mohawot madugay
sa kainit sa kalayo.

Isloy, coconut wine would not turn viscid

(after the last episode in the short story
"Santelmo" by Hannah A. Leceña)

similar to blood, vivid red
and intoxicating or saccharine
white. You just stared
at the dried blood you did not
see gushing when you were
stabbed in the dark last night.
It did not spill, the gallon
of coconut wine you had intended
to bring home to your parents.
They said, they would burn candles
for you or cremate your body,
so you would not turn into "not one
of us" like fool's fire. Isloy,
coconut wine is not like coconut
milk that would turn viscid at last
in the heat of the flames.